

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Inrichtings- en beheerplan Compensatiepercelen Helmond

maart 2019

Beheer- en inrichtingsplan

Natuurcompensatie

Gemeente Helmond

Maart 2019

Rapportnummer: 19-0049

Opdrachtgever: Gemeente Helmond
Frans Joseph van Thielpark 1
5707 BX Helmond

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
www.starobv.nl

Auteurs: ir. N. Arts-Smits
ing. K.R. Moonen

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Plangebied	4
3. Inrichtingsvoorstel	8
3.1 N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos	9
3.2 N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland	9
4. Beheer	11
4.1 Rivier- en beekbegeleidend bos	11
4.2 Struweel	11
4.3 Ruigte	12
4.4 Kruiden- en faunarijk grasland	12

Bijlagen

1. Kaart inrichtingsplan
2. Kaart bestemmingsplangebied met te realiseren natuurtypen

1. Inleiding

De plannen voor de Automotive Campus in Helmond zijn in een vergevorderd stadium. Het ontwerp-bestemmingsplan 'Automotive Campus' heeft ter inzage gelegen en de provincie heeft hierop zienswijzen ingediend. De provincie is van mening dat het ontwerpplan nog niet geheel in overeenstemming is met de Verordening Ruimte. Door de aantasting van NNB-gebied en het verwijderen van een laanbeplanting is het noodzakelijk om deze te compenseren. De boscompensatie vindt plaats deels in de EVZ Schootenseloop ten zuiden van de Europaweg, gelegen tegenover de Automotive Campus en deels binnen de herontwikkeling van de Campus. Een inrichtingsschets, met name van de nieuwe natuurpercelen ten zuiden van de Europaweg voor de compensatie van het NNB, ontbreekt. De provincie verzoekt met verwijzing naar artikel 5.7, vierde lid van de Verordening een inrichtingsplan en bijbehorend beheerplan voor het reguliere en ontwikkelingsbeheer aan het bestemmingsplan toe te voegen.

Gemeente Helmond heeft Staro Natuur en Buitengebied gevraagd een inrichtingsplan en bijbehorend beheerplan voor het reguliere en ontwikkelingsbeheer voor de nieuwe natuurpercelen bij het Coovelsbos (compensatie NNB) te realiseren.

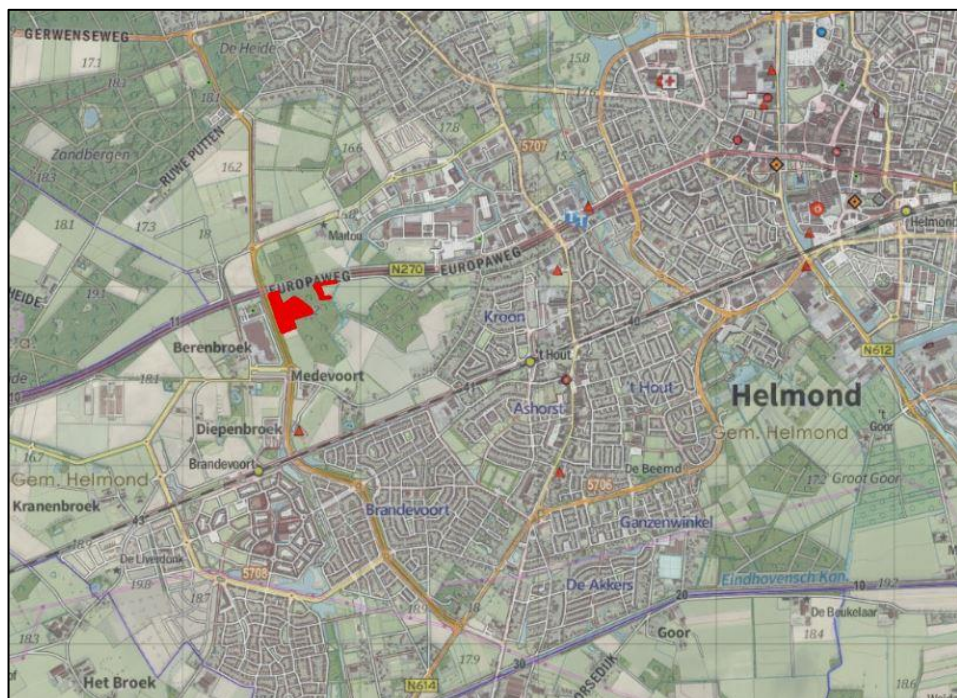
In deze rapportage wordt een inrichtings- en beheervoorstel uitgewerkt voor de nieuwe natuurpercelen ten zuiden van de Europaweg voor de compensatie van het NNB.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het plangebied beschreven en komt het beleidskader aan bod. Hoofdstuk 3 bevat het inrichtingsvoorstel met een beschrijving van de te realiseren natuurtypen binnen het plangebied. In hoofdstuk 4 wordt het beheer van de aan te leggen elementen beschreven.

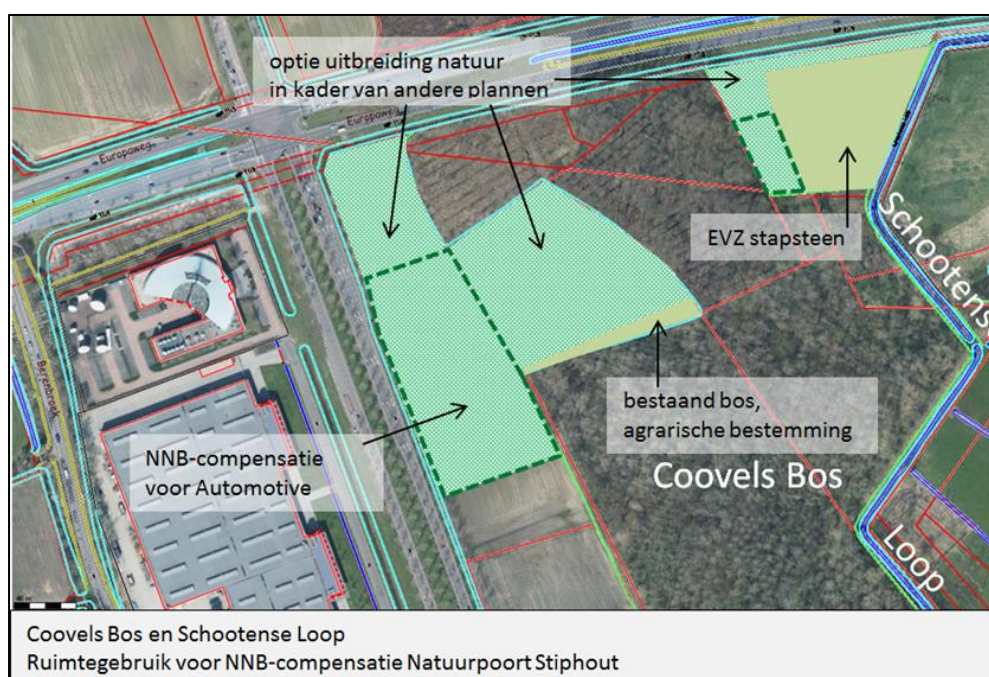
2. Plangebied

Het plangebied ligt in het westen van Helmond, net buiten de bebouwde kom, ten zuiden van de Europaweg en ten oosten van de Brandenvoortsedreef. Het grenst aan het Coovelsbos, een uniek bosgebied met zeldzame flora, zoals slanke sleutelbloem en gevlekte orchis en rijkdom aan (bijzondere) paddenstoelensoorten.

Figuur 1. Ligging plangebied (rode vlakken)

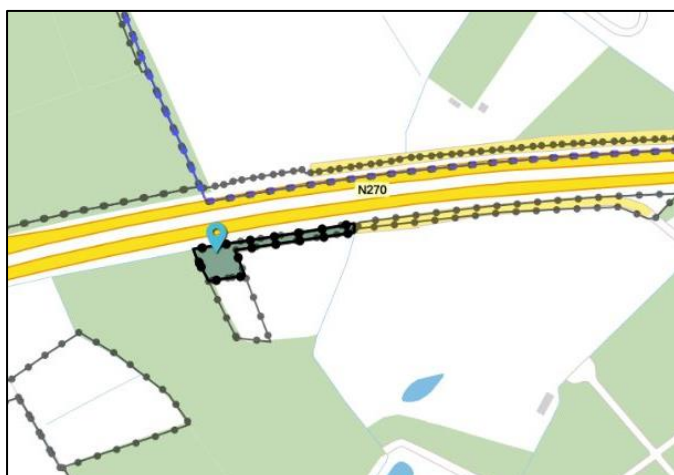
Het plangebied bestaat uit meerdere delen die worden ingericht ter compensatie (groen-wit geblokte gebieden in figuur 2).

Figuur 2. Compensatiegebieden

De locaties binnen het plangebied zijn opgenomen in drie verschillende bestemmingsplannen. De regels bij deze bestemmingsplannen dienen in acht te worden genomen bij de realisatie van de plannen (denk bijvoorbeeld aan het grondwerk). De bestemmingsplannen met hun waarden worden hieronder genoemd:

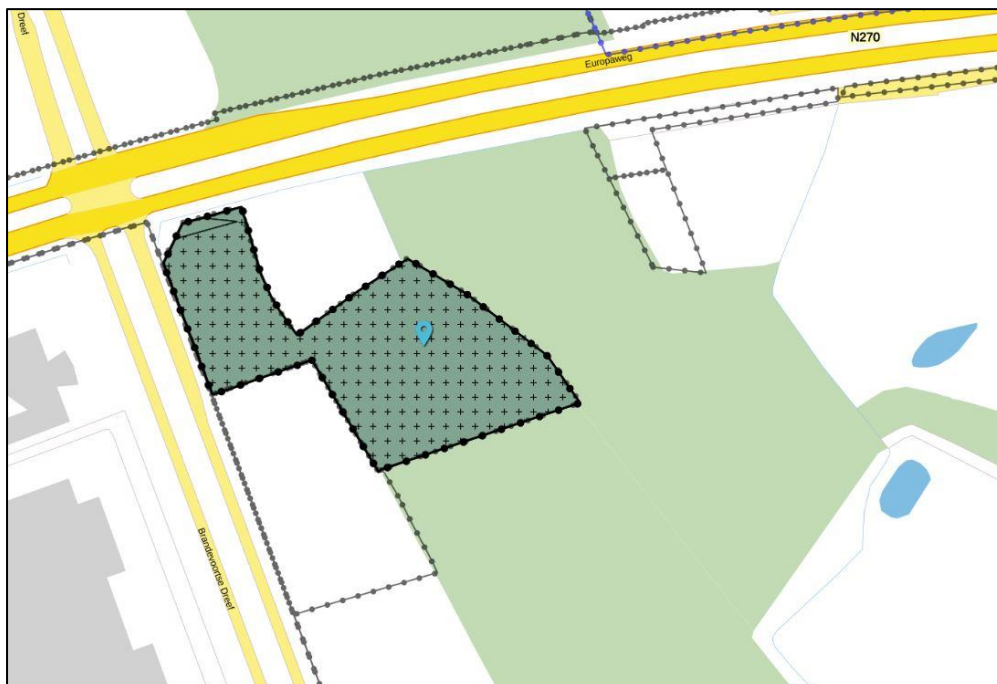
- + Bestemmingsplan Stiphout-Gerwenseweg 43 (vastgesteld 28-06-2016)
Het perceel heeft enkelbestemming natuur, zie figuur 3.
- + Bestemmingsplan Automotive Campus (ontwerp 21-11-2018)
De percelen hebben beide enkelbestemming natuur, zie figuur 4.
- + Bestemmingsplan Stiphout-Molenven (sportpark en natuurpoort)(vastgesteld 30-05-2017)
Het perceel heeft enkelbestemming natuur en dubbelbestemming archeologie 2, zie figuur 5.

Figuur 4. Bestemmingsplan Stiphout-Gerwenseweg, enkelbestemming natuur

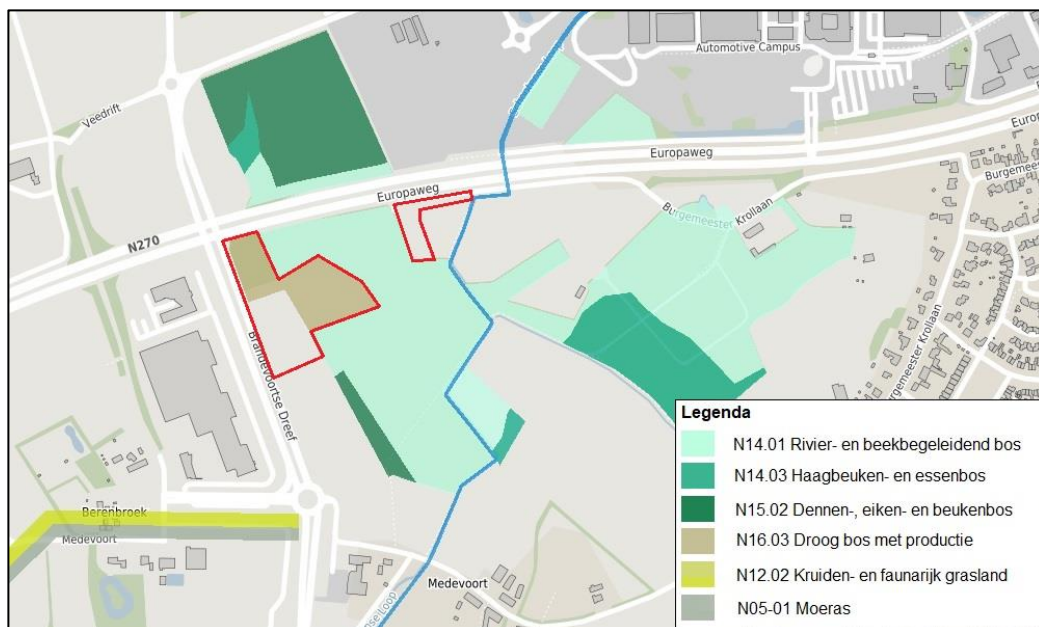

Figuur 3. Bestemmingsplan Automotive Campus, enkelbestemming natuur

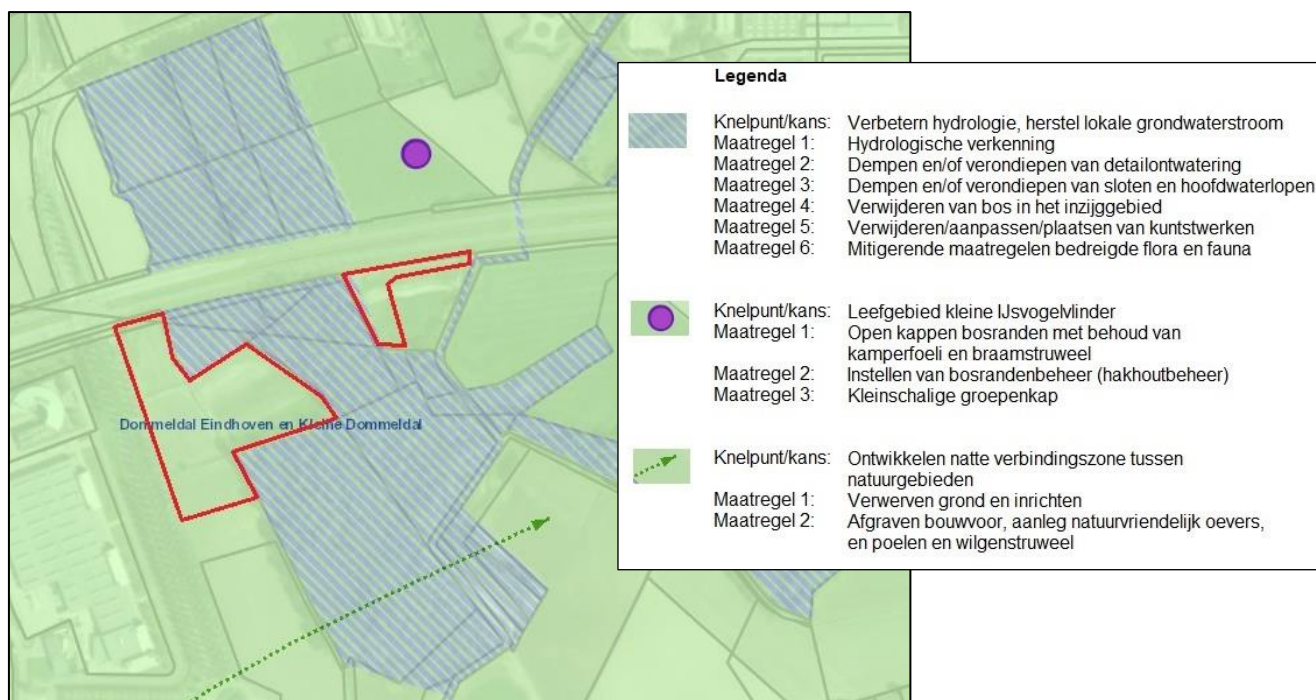
Figuur 5. Bestemmingsplan Stiphout-Molenven, dubbelbestemming waarde archeologie middelhoog

In het natuurbeheerplan van de provincie Noord-Brabant staan concrete ambities voor het inrichten van verbindingen in het Natuurnetwerk Brabant. In figuur 6 is een uitsnede van de ambitiekaart uit het natuurbeheerplan weergegeven (vastgesteld op 25 september 2018). De ambitie voor het westelijk deel van het plangebied is het realiseren van natuurtipe N16.03 Droog bos met productie. In overleg met de provincie is besloten dat dit natuurtipe vanwege het vochtige karakter van het gebied en de ligging naaste het Coovelsbos mag worden vervangen door N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos.

Figuur 6 Ambitiekaart natuurbeheerplan Provincie Noord-Brabant

Uit de maatregelenkaart Biodiversiteit en Leefgebieden van de provincie Noord-Brabant blijkt dat het plangebied binnen deelgebied 8, Dommeldal Eindhoven en Kleine Dommeldal, ligt. In de nabijheid van het plangebied ligt (potentieel) leefgebied van de zeldzame kleine ijsvogelvinder, zie figuur 7.

Figuur 7. Uitsnede Maatregelenkaart Biodiversiteit en Leefgebieden van de provincie Noord-Brabant

Uit de maatregelenkaart blijkt dat de kansen voor het gebied bestaan uit het verbeteren hydrologie, herstel kwel en verhogen grondwaterstanden en duur van hogere grondwaterstanden. Onder andere de volgende maatregelen worden voorgesteld:

- + Dempen en/of verondiepen van detailontwatering;
- + Dempen en/of verondiepen van sloten en hoofdwaterlopen.

Ten noorden van het plangebied worden maatregelen ten behoeve van de kleine ijsvogelvlinder aanbevolen, zie figuur 7. Hier is rekening mee gehouden in het inrichtingsplan.

De Kleine ijsvogelvlinder is afhankelijk van gevarieerde, oudere, vochtige, gemengde loofbossen met Wilde kamperfoelie (waardplant). In Brabant komen momenteel nog enkele kernpopulaties voor in De Brand, Kampina, De Mortelen, De Geelders en Sang en Goorkens (Termaat 2008). De Kleine ijsvogelvlinder zal op de lange termijn kunnen profiteren van antiverdrogingsmaatregelen, verbinden van natuurgebieden en herstel van vochtige bossen. Op korte termijn is het nodig om de huidige populaties te versterken en te verbinden door ontwikkelen en behouden van gevarieerde bosranden en het maken van open plekken in bossen op plaatsen waar nu de vlinder voorkomt, gebieden hier tussen, en aansluitend op populaties in Vlaanderen en Limburg (Weerterbosch, Lommel en het Merkske).

Uit: Toelichting op de Maatregelenkaarten voor biodiversiteit en leefgebieden in Noord-Brabant, Van der Burg et al., 2019

3. Inrichtingsvoorstel

In bijlage 1 is het inrichtingsvoorstel voor de compensatiepercelen weergegeven. Dit inrichtingsvoorstel is mede gebaseerd op en sluit aan bij:

- + het eerder opgestelde compensatieplan (in concept) opgesteld door Twan Gremmen (Gemeente Helmond);
- + inrichting van de (bos)percelen in nabije omgeving;
- + inrichting van de Schootense Loop en de gewenste natuurdoelen;
- + ambities van de provincie Noord-Brabant voor het gebied;
- + de archeologische waardenkaart van de provincie Noord-Brabant;
- + maatregelenkaart van de provincie voor het deelgebied Dommeldal Eindhoven en Kleine Dommeldal.

Figuur 8 geeft weer welke natuurtypen worden gerealiseerd met bijbehorende oppervlakten. De kaart met de indeling van de te realiseren natuurtypen met bestemmingsplangrenzen is weergegeven in bijlage 2.

Figuur 8 Oppervlakten van de te realiseren natuurtypen

terreintype	oppervlakte in m2	natuurtype
bos	5.196	N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
bos	13.868	N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
ruigte	1.059	N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
bos	667	N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
ruigte	494	N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
bos	571	N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
struweel	481	N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
struweel	269	N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
bos	99	N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
kruidrijk grasland	963	N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
struweel	947	N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
ruigte	485	N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
kruidrijk grasland	2.028	N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
struweel	2.109	N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos
ruigte	996	N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland

	Bestemmingsplan	oppervlakte in m2
	natuurcompensatie, automotive campus	10.329
	natuurcompensatie molenvan	16.263
	natuurcompensatie wouters	1.899
	natuurcompensatie, automotive campus	1.740
		30.231

natuurtype	oppervlakte in m2
N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos	24.207
N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland	6.024

3.1 **N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos**

Binnen het plangebied wordt 24.207 m² bos gerealiseerd, daarnaast wordt als mantelzoom binnen dit natuurtype 3.807 m² struweel aangeplant. Het bos zal het karakter krijgen van een elzenbroekbos. Soorten die hier worden aangeplant zijn zwarte els, fladderiep, grauwe wilg en zwarte- en ratelpopulier. Het bos mag natuurlijk uitgroeien, zodat een weelderige ondergroei kan ontstaan. De wilgensoorten en fladderiep zijn belangrijke waardplanten voor de zeldzame vlindersoort grote vos (doelsoort). In het bos wordt tevens wilde kamperfoelie aangeplant ten behoeve van de kleine ijsvogelvinder.

Ten behoeve van het hydrologisch herstel van het plangebied worden bij voorkeur de bestaande sloten en greppels in het plangebied gedempt. Dit komt tevens ten gunste van het Coovelsbos.

Natuurlijke struwelen bestaan bij voorkeur uit inheemse struiken en hebben een hoogte die varieert van 2 tot 6 meter. Incidenteel kunnen ook boomvormende soorten deel uit maken van een natuurlijk struweel. Het struweel bestaat uit meerdere soorten die individueel of in kleine groepjes zijn gemengd. Plantafstand voor het struweel is 2,0m x 2,0m groepsgewijs per 5 stuks. Lagere en meer lichtbehoevende soorten worden vooral in de randen van de struwelen aangeplant. Voorkomende en gewenste soorten zijn kamperfoelie, inlandse vogelkers, liguster, meidoorn, sleedoorn, wilde kardinaalsmuts, lijsterbes, mispel, wegedoorn, vuilboom, braam, zwarte bes, gewone vlier, hazelaar en Gelderse roos.

Een goed ontwikkelde mantel-zoomvegetatie rond het bos is belangrijk voor insecten en vogels, waaronder de doelsoorten groot dikkopje en kleine ijsvogel vlinder.

3.2 **N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland**

Het streefbeeld voor het natuurtype van zowel de ruigte als het kruidenrijk grasland binnen het compensatieperceel is kruiden- en faunarijk grasland. Dit zijn graslanden met een (matig) voedselrijk karakter. Kruiden- en faunarijk grasland wordt bij een goede kwaliteit gekenmerkt door variatie in structuur (ruigte en hogere en lagere vegetatie) en een kruidenrijke graslandbegroeiing die rijk is aan kleine fauna. Gradiënten binnen (grond)waterpeil en voedselrijkdom zorgen voor diverse vegetatietypen. Binnen het plangebied wordt 3.033 m² ruigte en 2.991 m² kruidenrijk grasland gerealiseerd (totaal 6.024 m²). De ruigte ontstaat door het aanpassen van het beheer, zie hoofdstuk 4 van deze notitie.

Bij verdergaande verschraling kan het kruidenrijk grasland zich ontwikkelen tot een bloemrijk hooiland met het karakter van dotterbloemhooiland. Dotterbloemhooilanden zijn zeer bloemrijk en daardoor voor het publiek aantrekkelijk om te zien. Het zijn graslanden met een structuurrijke vegetatie die voorkomen op natte, matig voedselrijke bodems.

Dotterbloemhooilanden zijn karakteristiek voor beekdalen. Kenmerkende planten zijn gewone dotterbloem, echte koekoeksbloem en brede orchis. Daarnaast komen soorten voor als pinksterbloem, moerasrolklaver en moeraswalstro. In de kruidenrijke dotterbloemhooilanden komen veel soorten nectar- en waardplanten voor, die van betekenis zijn voor bedreigde vlindersoorten en andere insecten. Vlindersoorten die in dit type grasland aangetroffen kunnen worden zijn: icarusblauwtje, oranjetipje en bont dikkopje.

De noordrand langs de Europaweg wordt ingericht als ruigte met een onregelmatige bomenrij, bestaande uit eiken. De bomen vormen een routestructuur voor vleermuizen, maar geven door hun onregelmatige verband een natuurlijk beeld.

4. Beheer

4.1 Rivier- en beekbegeleidend bos

De eerste 10 jaar wordt het bos gevormd, bij uitval dient opnieuw ingeboet te worden. Na 10 jaar wordt overgegaan op instandhoudingsbeheer. De elzen en wilgen worden als hakhout beheerd. Dit hakhout wordt 1x per 5 jaar voor 30% afgezet in de winterperiode. De populieren en iep worden eens per vijf jaar gecontroleerd en zo nodig gedund buiten het broedseizoen. Het vrijgekomen hout wordt afgevoerd. Er kunnen populieren of iepenstammen worden achtergelaten om het aandeel dood hout te vergroten, dit wordt mede ten gunste van de paddenstoelen geadviseerd.

4.2 Struweel

Natuurlijke struwelen komen voor als losstaand element of als overgangszone tussen bijvoorbeeld ruigtes of grasland en bos. Natuurlijke struwelen worden niet gesnoeid of geschoren. Uitsluitend waar struweel over paden (of watergangen) groeit of zich te ver uitbreidt in andere terreintypen, kan worden ingegrepen door indien mogelijk, in de rand struiken bij de grond af te zetten. Dit wordt eens in de vijf jaar gecontroleerd.

Ontwikkelingsbeheer van beheertype natuurlijk struweel en heesters wordt toegepast als de nieuw aangeplante struiken hinder ondervinden van eventueel aanwezige (ruigte)kruiden (tot circa. 3 tot 5 jaar na aanplant, afhankelijk van de soortensamenstelling en bodemgesteldheid).

Tabel 1. Maatregelen ontwikkelingsbeheer struweel

Maatregel	Wanneer uitvoeren	Toelichting
Inboeten	Jaarlijks indien meer dan 20% van het totaal aantal struiken per locatie uitvalt.	+ Uitgevallen struiken worden vervangen door struiken van gelijke soort, met een minimale maat van 60-100.
Verwijderen ongewenste kruidenvegetatie (onkruidbestrijding)	Jaarlijks indien struiken worden belemmerd door ruigtekruiden of braam.	+ Struiken ondervinden pas hinder van onkruid indien het onkruid hoger is dan de betreffende struiken. + Onkruid wordt met een bosmaaier verwijderd zonder de aanwezige beplanting te beschadigen. + Indien voor de handhaving van de beplanting strikt noodzakelijk, kan onkruidbestrijding eerder in het jaar worden uitgevoerd dan in de planning aangegeven.
Bestrijden ongewenste bomen en struiken	4 jaar na aanplant indien: + het te ontwikkelen streefbeeld wordt belemmerd door grote aantallen spontaan gevestigde (ongewenste) boom- en struikvormers + zich niet inheemse boom- of struiksoorten hebben gevestigd.	+ Ongewenste soorten betreft boomvormers en Amerikaanse vogelkers.

Maatregel	jan	feb	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Bestrijden ongewenste bomen en struiken												
Onkruid- bestrijding												
Inboeten												

4.3 Ruigte

De ruigte wordt 1x per jaar gemaaid in de periode september-oktober. Dit maaien gebeurt gefaseerd waarbij per maaibeurt slechts 30% van de oppervlakte wordt gemaaid. Het maaisel wordt na 3 dagen afgevoerd uit het terrein.

4.4 Kruiden- en faunarijk grasland

Het kruidenrijke grasland wordt 1x per jaar gemaaid in de periode september-oktober. Dit maaien gebeurt gefaseerd waarbij, per maaibeurt circa 10% van de oppervlakte ongemoeid wordt gelaten. Elke maaibeurt wordt daarvoor een andere oppervlakte geselecteerd. Delen van het kruidenrijk grasland die grenzen aan terreintypen als ruigte en struweel verdienen hierbij de voorkeur. Het maaisel blijft na de maaibeurt minimaal 3 dagen liggen zodat het aanwezige zaad hieruit kan vallen. Het maaisel wordt na 3 dagen afgevoerd uit het terrein.

Literatuur

- + R.F. van der Burg, L.J.L. van den Berg, A.A.M. Kieskamp, J.H. Bouwman, A.T.M. Eysink, M.A.P. Horsthuis, F. Meijer, M. Nijssen, D. Thomassen, 2019. Toelichting op de Maatregelenkaarten voor biodiversiteit en leefgebieden in Noord-Brabant (Versie januari 2019). Bosgroep Zuid Nederland. In opdracht van Provincie Noord-Brabant.
- + Verordening ruimte Noord-Brabant: <http://ruimtelijkeplannen.brabant.nl/?phID=7D0626EF-39CF-41B2-938D-3B97974B89A2>
- + Natuurbeheerplan Noord-Brabant: <https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>
- + Kaart Maatregelen en Leefgebieden Noord-Brabant:
https://atlas.brabant.nl/documenten/natuur/maatregelen_biodiversiteit/Rapport_Maatregelenkaart_2019.pdf

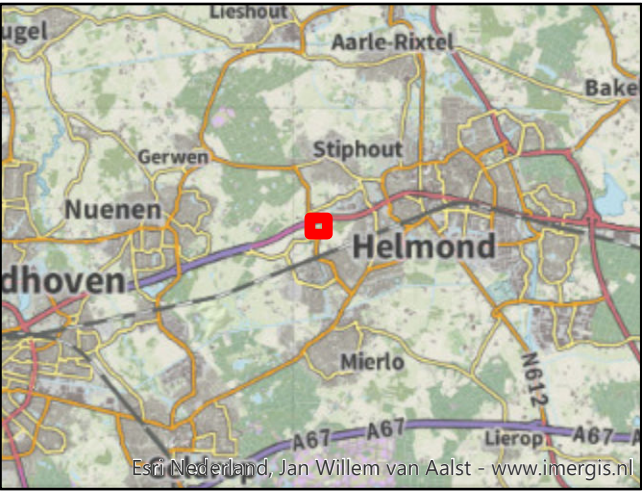
Bijlagen

Bijlage 1
Natuurcompensatie Helmond

Inrichtingsplan

datum: 18-3-2019
schaal: 1:1.500
formaat: A3
vervaardigd door: Staro Natuur en Buitengebied

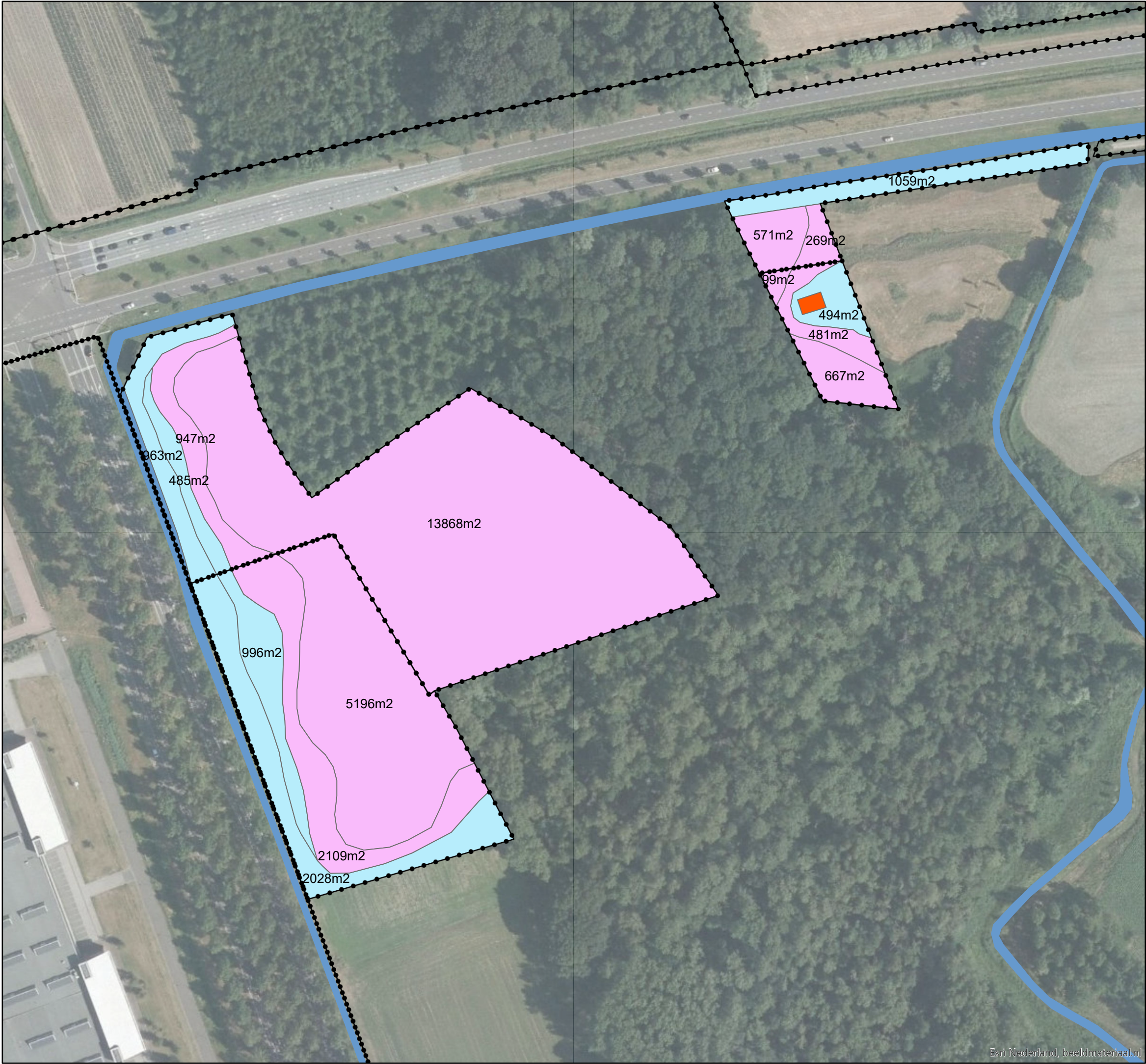
Legenda

- boom
- bijenstal
- nat bos met productie
- struweel
- kruidenrijk grasland
- bestaande watergangen
- ruigte
- te dempen watergang

Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert

tel: 0492 450161
email: info@starobv.nl
www.starobv.nl

Bijlage 2
Natuurcompensatie Helmond

**Bestemmingsplangebied met te realiseren
natuurtypen**

datum: 18-3-2019
schaal: 1:1.500
formaat: A3
vervaardigd door: Staro Natuur en Buitengebied

Legenda

natuurtype

- N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
- N14.01 Rivier- en beekbegeleitend bos

Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert

tel: 0492 450161
email: info@starobv.nl
www.starobv.nl

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel (0492) 450 161
info@starobv.nl
www.starobv.nl